

Motion till riksdagen 2020/21:2026

av **Linda Lindberg m.fl. (SD)**

Ekonomisk trygghet för barn och familj

Innehållsförteckning

Förslag till riksdagsbeslut.....	3
1 Motivering	4
2 Besök hos mödravården	5
3 En utökad och humanare graviditetsspenning	5
4 Ett mer behovsanpassat barnbidrag	6
4.1 Flerbarnstillägg	6
4.2 Bidrag till ensamstående	6
4.3 Bidrag till förstföderskor	6
5 En generös och flexibel föräldraförsäkring	7
5.1 Valfrihet inom föräldrapenningen – avskaffa reserverade månader.....	7
5.2 Ökad flexibilitet för familjen, med barnets bästa i fokus	7
5.3 En stärkt föräldraförsäkring	7
5.4 Snabbhetspremie – ökad tidsram för skyddande av den sjukpenninggrundande inkomsten.....	8
5.5 Öka antalet dubbeldagar	8
5.6 Utökad sorgepeng	9
5.7 Utökad antal dagar vid barns födsel eller adoption	9
6 Barnomsorgspeng även för omsorg om egna barn	9
7 Förskoledagar och skoldagar	10
8 Bostadsbidrag för familjer	10
8.1 Stärkt bostadsbidrag för familjer med störst behov	10
8.2 Återkrav av bostadsbidrag	10
8.3 Avskaffa krav på boyta för rätt till umgängesbidrag	11
9 Ett hållbart system för underhållsbidrag och underhållsstöd	11

10 Adoptionsbidrag	12
11 Stärka pensionen under föräldraledighet och deltidsarbete	13
12 Barnpension och efterlevandestödet	14
13 Bidragsfusk och felaktiga utbetalningar	14

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att båda föräldrarna ska ha lagstadgad rätt att närvara vid besök hos mödravården under hela graviditeten och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en ny form av tillfällig föräldrapenning vid mödravårdsbesök för båda föräldrarna och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en generell graviditetspenning och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en mjukare bedömning av graviditetspenning och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om barnbidrag och att utreda utformningen av flerbarnstillägget och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten till tillägg för ensamstående vårdnadshavare och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett särskilt bidrag till förstföderskor och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att barnens bästa och varje barns unika behov ska vara centralt i utformningen av föräldrapenningen och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avskaffa kvoteringen i föräldraförsäkringen och återge valfriheten till familjerna och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att föräldrapenningen ska kunna överlåtas till mor- och farföräldrar och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökad flexibilitet i föräldrapenningen så att inga dagar går förlorade och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka föräldrapenningen och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en utökad tidsram för skyddande av sjukpenninggrundande inkomst och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka antalet dubbeldagar och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utöka antalet dagar med sorgepeng och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fler dagar vid barns födsel eller adoption och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om barnomsorgspong för omsorg om egna barn och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förskoledagar och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka bostadsbidraget och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om återkrav av bostadsbidrag och tillkännager detta för regeringen.

21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta bort krav på boyta för umgängesbidrag och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de parallella systemen i underhållsbidrag och underhållsstöd bör utredas och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om underhållsstödets sexmånadersregel och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda vilka konsekvenserna bör vara för föräldrar som underlåter att bidra till sitt barns försörjning och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om indexering av underhållsstödet och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att höja adoptionsbidraget och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om finansiering av adoptionsverksamheter och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om pensionsrätt för barnår och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återinföra krav på intyg vid ansökan om efterlevandestöd och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om krav på medborgarskap vid ansökan om efterlevandestöd och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skyndsamt återkomma med förslag i enlighet med tidigare tillkännagivande om efterlevandestöd för barn som har försörjning tillgodosedd av kommunen och tillkännager detta för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om bidragsfusk och felaktiga utbetalningar och tillkännager detta för regeringen.

1 Motivering

Sverigedemokraterna har en vision om en barndomsgaranti, som bland annat innebär att samhället, så långt det är möjligt, garanterar en trygg uppväxt för barn där barnets bästa sätts i fokus. Starka och trygga familjer är en nödvändig förutsättning för harmoniska samhällsförhållanden. Vi ska ha en familjepolitik som i stort främjar ett jämlikt och inkluderande föräldraansvar redan då graviditeten är bekräftad. Familjer ska ges rätt förutsättningar att knyta band och kunna tillbringa tid tillsammans, inte minst under de första småbarnsåren och familjepolitikens utformning ska utgå från såväl flexibilitet som anpassningsbarhet utan att för den delen tappa sitt grundläggande syfte. Föräldrars valmöjlighet ska inte inskränkas. Familjepolitiken ska också främja samarbete och deltagande, då familjer väljer att leva åtskilt, där parallella system som öppnar upp för konfliktytor raderas.

Med en sund sverigedemokratisk familjepolitik kan en hög levnadsstandard och välmående nås, där gemenskap och starka band knyts. Där ansvar tas gemensamt och där de med sämre förutsättningar får adekvat stöd. Där varje unik familjs prioriteringar och val respekteras och uppmuntras.

2 Besök hos mödravården

När graviditeten är bekräftad kan det vara en omtumlande tid med vetskapen om ett stundande föräldraskap. För kvinnan kan fysiska känningar av graviditeten komma tidigt medan det kan vara svårare för mannen att ta till sig det väntande barnet. Besök hos mödravården kan hjälpa föräldrarna med viktig information om fostrets utveckling och den gravida kvinnans hälsa och vara en förberedelse för föräldraskapet. Enligt lagen är det ingen självklarhet att båda föräldrarna ska beviljas ledighet med ersättning för besök hos mödravården. För mammorna regleras detta i vissa fall i kollektivavtal medan papporna får hoppas på en förstående chef. I dessa situationer kan då fadern tvingas avstå. Detta anser vi är fel.

Båda föräldrarna bör ha en lagstadgad rätt att besöka mödravården så snart graviditeten är ett faktum och mödravårdsbesök inleds, alldeles oavsett eventuella komplikationer med graviditeten. Ofta är ultraljuden, som kan ske tidigt i graviditeten runt v. 12–13 och rutinultraljudet något senare runt v. 16, viktiga händelser för båda föräldrarna och det kan vara först då graviditeten och det väntande barnet känns verkligt. Det kan även förekomma tråkiga besked vid dessa undersökningar och då är det en självklarhet att båda föräldrarna ska ges möjlighet att vara med.

Båda föräldrarna bör även ha möjlighet att ansöka om en ny form av tillfällig föräldrapenning för besök hos mödravården. De ordinarie föräldrapenningdagarna ska inte behöva användas till detta, innan de 60 dagar före beräknad förlossning som båda föräldrarna numera har rätt att ta ut föräldrapeng för.

3 En utökad och humanare graviditetspenning

Sverigedemokraterna anser att det särskilt under den sista tiden i graviditeten ska finnas förutsättningar för lugn och harmoni, såväl för mamman som för det väntande barnet. För kvinnor som på grund av ett ansträngande yrke upplever besvär finns idag möjlighet till graviditetspenning. Denna kan erhållas från och med den 60:e dagen innan beräknad födsel. Trots detta nekas idag många denna avlastning, med följd att de tvingas fortsätta arbeta heltid, trots höggraviditet och inte sällan med fysiskt påfrestande arbetsuppgifter. Att plötsligt inte klara av sina arbetsuppgifter till följd av graviditeten kan leda till ökad oro och stress vilket är negativt för både mamman och barnet. Därför är det vår ambition att bedömningen för att få graviditetspenning från den 60:e dagen innan beräknad förlossning blir mjukare. Genom att använda sig av SSK (Standard för svensk yrkesklassificering) för att tydliggöra vilka yrken som kan inräknas som riskfyllda och för ansträngande under en graviditet skulle bedömningen bli mer likvärdig och förutsägbar över landet. Vi vill också uppdraga till regeringen att utreda möjligheten att införa ett antal graviditetsdagar som alla gravida kvinnor kan ha rätt att ansöka om de 30 sista dagarna innan beräknad förlossning, oavsett behov i förhållande till arbetet. Det skulle innebära att alla kvinnor oavsett hälsotillstånd och yrke får rätt till graviditetspenning i slutet av graviditeten samt att rättigheten sträcker sig fram till dagen före beräknad förlossning, och inte som idag där den avslutas den elfte dagen före beräknad förlossning.

4 Ett mer behovsanpassat barnbidrag

4.1 Flerbarnstillägg

Allmänt barnbidrag infördes i Sverige 1947 och år 1987 infördes flerbarnstillägget för att stärka upp mot minskade livsmedelssubventioner. Bidragens innebörd har ändrats över tid och kringliggande stöd och bidrag likaså.

I Riksrevisionens skrivelse Flerbarnstillägget i barnbidraget redogörs för att ensamstående föräldrar är överrepresenterade bland ekonomiskt svaga familjer samt familjer med flera barn. Många av dessa hushåll är inte sällan boende i så kallade utanförskapsområden. Med nuvarande system där ett allmänt bidrag utbetalas utan krav på vare sig sysselsättning eller ekonomiskt behov skulle det generellt sett kunna minska arbetsviljan och snarare spä på utanförskapet. Det är inte helt otänkbart att nuvarande system har en inlåsnings effekt för främst kvinnor med flera barn i utanförskapsområden, som med ett förhållandevis stort bidrag rent ekonomiskt saknar behov av egen försörjning. Exempelvis är bidraget bestående av barnbidrag inklusive flerbarnstillägget för en fembarnsfamilj 9 240 kr per månad. Med ett behovsprövat eller villkorat bidrag skulle integrationen kunna stimuleras och det skulle uppmuntra till arbete.

Sverigedemokraterna önskar därför se att utformningen av flerbarnstillägget utreds, dels utifrån jämställdhetspolitiska aspekter, dels på vilket sätt dess utformning skulle kunna minimera risken att föräldrar hamnar i ett bidragsberoende med följd effekter som minskad närvaro på arbetsmarknad och integrering.

4.2 Bidrag till ensamstående

Sverigedemokraterna menar att man i utformningen av dagens barnbidrag och flerbarnstillägg missar en särskild grupp som är ensamstående föräldrar. Vi anser därför att regeringen i en utredning om flerbarnstilläggets utformning också bör ta fram förslag som riktar sig till ensamstående föräldrar. Ur jämställdhetssynpunkt är detta viktigt då en stor del av ensamstående föräldrar är kvinnor med svag ekonomi. Det skulle kunna vara ett viktigt tillskott för en tryggare ekonomisk situation för barnen och också stärka den ekonomiska jämställdheten.

4.3 Bidrag till förstföderskor

Som ett familjevänligt parti vill vi införa ett nytt bidrag till förstföderskor som ges då föräldrautbildning genomförts. Syftet är ett engångsstöd som utgår för att kunna täcka en del av de engångskostnader som uppstår i samband med en nyfödd. Vi menar att några av de största kostnaderna kommer vid första barnet, samtidigt som bristen på ett ekonomiskt startkapital kan vara en barriär för främst yngre personer att bilda familj. Givetvis är det samtidigt viktigt att varje familj så långt det är möjligt skapar långsiktiga ekonomiska förutsättningar för familjebildning.

5 En generös och flexibel föräldraförsäkring

5.1 Valfrihet inom föräldrapenningen – avskaffa reserverade månader

Föräldraförsäkringen är den nyblivna eller växande familjens garanti för ekonomisk stabilitet under barnens första omsorgskrävande år. Sverigedemokraternas utgångspunkt är att barnens bästa ska stå i centrum och att varje barns behov är unikt. Varje familj är unik och hur föräldrapenningen fördelas mellan vårdnadshavarna bör bestämmas av föräldrarna som är vårdnadshavare till barnet utifrån deras önskemål. Ett delat föräldraansvar och närvarande föräldrar är viktigt, och pappors ökade uttag av föräldrapenning är positivt. Att uttaget av föräldrapenning inte är jämnt fördelat kan ha naturliga orsaker då familj och föräldraansvar pågår dygnets alla timmar. Valfriheten för familjen är för oss prioriterad. Alla har inte möjlighet att vara hemma en längre tid med sina barn. Det kan vara svårt för både egenföretagare och studenter att utnyttja de dagar de inte kan föra över till sin partner. Resultatet kan för barnet vara en ofrivilligt förkortad första tid hemma. Barn som kanske ännu inte är redo för förskolan kan ändå tvingas in i barnomsorgen i förtid. Förtroende för föräldrarna att fullt ut bestämma hur föräldraförsäkringen ska disponeras bör ej inskränkas. Vi vill därför uppdra till regeringen att förändra föräldraförsäkringen så att de reserverade dagarna avskaffas.

5.2 Ökad flexibilitet för familjen, med barnets bästa i fokus

Sverigedemokraterna vill så långt som möjligt underlätta familjers livspussel så länge barnets bästa står i fokus. Idag ges föräldrar rätt att överlåta sina föräldradagar även till sambo, vilket gör det enklare för ensamstående föräldrar, ombildade familjer eller samkönade par att dela på föräldradagarna. Då det vid överlåtande av föräldrapenning kan röra sig om mycket små barn bör utgångspunkten ändå vara att de föräldrar som är vårdnadshavare och har en stadigvarande relation till barnet i fråga, i första hand ska vara de som fördelar föräldradagarna sinsemellan. Om en vårdnadshavare avser att avstå dagar, ska dessa dagar i första hand erbjudas den andra vårdnadshavaren. I de fall den vårdnadshavare som erbjudits dagar tackar nej ska det vara upp till den första vårdnadshavaren att överlåta dagar till sambo. Mor- och farföräldrar har ofta ett naturligt band till sina barnbarn och möjligheten att överlåta föräldrapenning till mor- och farföräldrar bör utredas. Detta skulle kunna underlätta för många familjer, i synnerhet ensamstående.

Vi menar också att dagens regelverk kring uttag av föräldrapenning behöver ses över så att flexibiliteten för den enskilde ökar. De regler som stadgar när och hur föräldrapenningen får tas ut bör ändras för att tillgodose detta. Många barn, ca 70 procent, har dagar som gått förlorade på grund av regelverket om att bara ett visst antal dagar kan sparas efter det att barnet fyllt fyra år. Enligt Försäkringskassans statistik är genomsnittet per barn 33 dagar. En majoritet av dessa är dagar som varit reserverade pappadagar.

5.3 En stärkt föräldraförsäkring

Med barn tillkommer av naturliga skäl ökade ekonomiska behov. Ökade utgifter, samt det faktum att föräldraförsäkringen inte motsvarar en hel inkomst, gör att det många

gångar finns en ekonomisk tröskel för dem som planerar att skaffa barn. En sådan tröskel är fullt naturlig och det är inte heller Sverigedemokraternas ambition att helt avskaffa denna. Emellertid är det önskvärt att den ekonomiska oron inför beslutet att bilda familj hålls på ett minimum. Barnen är varje samhälles framtid och att underlätta för människor att ta steget att bilda familj ska vara prioriterat. Nuvarande ersättningsgrad samt dess inkomsttak kan utgöra en barriär för föräldern med högre inkomster att vara föräldraledig i samma mån som andra. Vilket i sin tur kan leda till en ojämn fördelning av föräldradagar. Att framöver verka för en stärkt ersättning som skapar jämställda förutsättningar för familjer att kunna göra de val som passar deras livspussel bäst anser vi är en bättre metod framför tvingande kvotering. Vi vill därför uppdraga till regeringen att göra en översyn av föräldrapenningen så att föräldrar får ut en större andel av sin inkomst vid uttag av föräldradagar.

5.4 Snabbhetspremie – ökad tidsram för skyddande av den sjukpenninggrundande inkomsten

Blir en förälder gravid igen innan det senaste barnet är högst 1 år och 9 månader gammalt, skyddas den sjukpenninggrundande inkomsten, SGI, för båda föräldrarna. Denna förmån kallas för snabbhetspremie. Gränsen för snabbhetspremien diskuteras bland landets småbarnsföräldrar och istället för att underlätta upplevs den istället som stressande och snäv. Sverigedemokraterna värnar barnfamiljerna och ser det som viktigt att föräldrar ges största möjlighet och flexibilitet att forma småbarnsåren till att bli så goda och trygga som möjligt. Tidsramen bör anses för kort och resultatet kan bli att föräldrar väljer att ta ut få föräldradagar första året.

Sverigedemokraterna har en rad förslag för att stärka familjesituationen för familjer med barn upp till tre år för att de i en större utsträckning ska kunna välja hur omsorgen om barnen ska se ut, och hur just deras unika vardag bäst utformas utifrån sina behov. Vi vill därför uppdraga till regeringen att ta fram ett förslag som innebär att den sjukpenninggrundande inkomsten ska skyddas i de fall då ny graviditet bekräftas innan det senaste barnet fyllt tre år.

5.5 Öka antalet dubbeldagar

Ibland kan det vara betydelsefullt för föräldrarna att kunna ta ut föräldradagar samtidigt för att hjälpas åt, vilket i synnerhet kan vara viktigt i början av föräldraskapet eller när barnet eller barnen är sjuka. Uttaget av dubbeldagar är fortfarande förhållandevis lågt, vilket skulle kunna bero på att föräldrar inte har kunskap eller det faktum att dagarna räcker en kortare tid. Men för de familjer som har ett behov, har det enligt en studie från Stanfordinstitutet lett till minskad psykisk ohälsa och minskat behov av sjukvård bland förstföderskor. Det minskade också både vård- och läkemedelsbehov. I ISF:s rapport Dubbeldagar – pappors väg in i föräldrapenningen dras slutsatsen att pappors uttag under barnets första levnadsår har ökat och att pappor som tidigare valt att ej ta ut föräldrapenning nu börjat ta ut dagar. Dubbeldagarna gör att föräldrarna kan hjälpas åt i större utsträckning utan att en av föräldrarna är hemma utan inkomst. Det borde även vara fråga om en ökad ekonomisk jämställdhet då undersökningar visar på att pappors ökade uttag av föräldrapenning tenderar att öka mammors obetalda ledighet i hemmet. Sverigedemokraterna vill öka antalet dubbeldagar. Vi vill därför uppdraga till regeringen

att i stället för nuvarande gräns på max 30 dagar återkomma med ett förslag med 60 dubbeldagar. Allt för att ge mer frihet till familjen att anpassa stödet efter sina behov.

5.6 Utökad sorgpeng

Varje barns bortgång är en familjetragedi. Samhällets skydd och stöd måste finnas nära till hands då något så ofattbart händer. Föräldrar som drabbas av ett barns bortgång har sedan 2010 rätt att vardera ta ut 10 dagars tillfällig föräldrapenning, så kallad sorgpeng.

En begravningssceremoni hålls i de bästa av världar runt tio till fjorton dagar efter det att en person avlidit. När den lagt sig är dessa dagar som i någon mening är avsedda för sorg och lugn förbrukade. Föräldrar som ej är redo att återgå till arbetet vittnar om en ny process i form av sjukskrivning i en belastad sjukvård och med en försäkringskassa som ska bedöma förälderns arbetsförmåga.

Att ges utrymme till sorgearbete och lugn, att samhället och myndigheter finns där och har god förmåga att möta föräldrar i sorg är av stor vikt. Vi vill därför uppdra till regeringen att återkomma med ett förslag som innebär att antalet dagar med sorgpeng utvidgas för föräldrar till barn under 18 år, till 22 dagar per förälder och barn.

5.7 Utökat antal dagar vid barns födsel eller adoption

Den förälder som inte är gravid har rätt till tio dagars ledighet i samband med barnets födsel, så kallade pappadagar som då kan tas ut gemensamt. Dessa dagar påverkar inte övriga föräldrapenningdagar.

Att båda föräldrarna ges förutsättning att tillsammans knyta an till den nya bebisen, att känna delaktighet samt få en god första tid tillsammans är oerhört viktigt. Två veckor går fort och för föräldrar med äldre barn är det inte sällan efter dessa två som stress och oro ökar för mamman, som sedan själv bär ansvaret för bebis, syskon och hushåll. För att ge föräldrarna en mer jämställd förutsättning i föräldraskapet från start samt främja psykisk hälsa vill vi därför uppdra till regeringen att utöka antalet dagar vid barns födsel (pappadagar).

6 Barnomsorgspeng även för omsorg om egna barn

Sverigedemokraterna värnar valfriheten för varje familj och vi vill skapa förutsättningar för att varje familj ska välja det omsorgsalternativ som passar bäst för barnets och familjens unika behov. Den 1 juli 2009 infördes en barnomsorgspeng, ett kommunalt bidrag, som ska följa med barnen oavsett vilken verksamhet föräldrarna väljer.

Kommunerna blir skyldiga att godkänna förskolor, fritidshem och alternativa former av pedagogisk omsorg i enskild regi. Utbetalning av barnomsorgspeng borde dock kunna ske till föräldrar som själva vill ansvara för omsorgen om sina barn. Det bör vara en självklarhet att familjer ska kunna ges möjlighet att välja den omsorg som passar dem bäst, och däribland kunna välja att stanna hemma med barnet längre än vad föräldrapenningen räcker till. Vi menar därför att regeringen bör ta fram ett förslag där barnomsorgspengen ska kunna beviljas till föräldrar med barn i åldern 1–3 år, som själva vill ansvara för omsorgen om sina barn i hemmet. För att det ska vara ekonomiskt

möjligt bör summan sättas i paritet med vad en plats i den kommunala barnomsorgen skulle kostat. För att erbjuda familjen så stor flexibilitet som möjligt bör regeringen även utreda möjligheten att denna barnomsorgsavgift ska kunna överlåtas till nära anhöriga såsom mor- och farföräldrar utan krav på att det bedrivs pedagogisk omsorg i egen regi. Detta skulle kunna öka flexibiliteten och möjligheten att kombinera familjeliv med arbete ytterligare och vara en alternativ lösning för de föräldrar som arbetar på oregelbundna arbetstider.

7 Förskoledagar och skoldagar

Många familjer är bekanta med den problematik som uppstår då förskolan har planeringsdagar eller vid studiedagar och lov i grundskolan. Inom den kommunala barnomsorgen varierar antalet veckor då förskolan är stängd. Idag tillmötesgår föräldrar genom att det görs sammanslagningar mellan olika förskolor eller erbjuds annan form av barnomsorg. Detta passar såklart en del barn ypperligt medan andra har väldigt svårt med nya miljöer och gruppkonstellationer. Barn behöver kontinuitet och trygghet i sin utveckling och många föräldrar känner oro och osäkerhet inför att tillfälligt lämna barnen i nya miljöer och med ny personal. Följden blir inte sällan att föräldrarna ”varvar” sina respektive ledigheter och familjen får begränsade möjligheter till en gemensam sammanhängande semester. För grundskoleelever som under terminen inte nyttjar fritids är bekymret detsamma. Vi vill därför uppdraga till regeringen att utforma en ny form av tillfällig föräldrapenning där 5 dagar per barn kan nyttjas från 4 års ålder till och med att barnet fyllt 12 år eller gått ut åk 5. Outnyttjade dagar skulle förfalla vid ingång av nytt år.

8 Bostadsbidrag för familjer

8.1 Stärkt bostadsbidrag för familjer med störst behov

Bostadsbidraget är en viktig extra trygghet för barnfamiljer med låga inkomster. Idag lever i sammanhanget en alltför stor del barn i ekonomiskt svaga familjer. Detta kan för barnen innebära flera negativa konsekvenser. Det är exempelvis vanligare att barn som lever i ekonomiskt utsatta familjer utsätts för mobbning. Det påverkar även barnens möjlighet till fritidsaktiviteter samt kan leda till sämre resultat senare i skollåldern. Det bör vara en självklarhet att barnfattigdom inte ska finnas i Sverige. Bostadsbidraget är ett av de viktigaste instrument som idag finns för att komma tillrätta med fattigdom då bidraget riktar särskilt till dem som har det svårast. För att stärka de mest behövande barnfamiljerna vill vi därför uppdraga till regeringen att stärka bostadsbidraget.

8.2 Återkrav av bostadsbidrag

Ett problem kopplat till bostadsbidraget är att familjer, trots att de uppgivit korrekt information vid ansökningstillfället, plötsligt kan bli återbetalningsskyldiga om inkomsten efterhand förändras. I vissa fall kan detta leda till att ett större belopp

plötsligt ska återbetalas trots att privatekonomin redan är ansträngd. Riksrevisionen har gjort en granskning kring problemen i rapporten ”Återkrav av bostadsbidrag – lätt att göra fel” (RiR 2018:4). Där framkommer bland annat att Försäkringskassan saknar tillräckliga förutsättningar för löpande kontroller och rimlighetsbedömning av den bidragsgrundande inkomsten. Riksrevisionen bedömer att det saknas förutsättningar för att komma till rätta med problematiken inom ramen för nuvarande regelverk för bostadsbidrag. Enligt rapporten har problemet med återkrav varit känt sedan slutet av 1990-talet utan att det har genomförts några effektiva åtgärder vad gäller vare sig regelverket eller regeltillämpningen. Regeringen har tillsatt en utredning som ser över bostadsbidraget, bland annat genom att föreslå åtgärder för att begränsa risk för skuldsättning inom bostadsbidrag. Det är för oss sverigedemokrater angeläget att regeringen skyndsamt tar vara på utredningens resultat när det arbetet slutförts.

8.3 Avskaffa krav på boyta för rätt till umgängesbidrag

Föräldrar som ej är sammanboende men som har vårdnad/umgänge bör ges likvärdiga möjligheter att ta del av de välfärdsbidrag som finns kopplade till familj. En förälder som ej har sina barn skrivna hos sig har rätt till bostadsbidrag genom att uppfylla krav som inte gäller för boendeföräldern eller för de med växelvis boende. Det vill säga att om du är förälder och har barnen tidvis, så är kraven att du ska ha en bostad om minst 40 kvm med minst två rum och kök. Enligt Försäkringskassans tolkning ska dessutom umgänget vara som minst 12 dagar i månaden för att föräldern inte ska riskera att förlora sitt bidrag. För att minimera konfliktytor är det vår mening att regelverket ska vara detsamma gällande bostad, vilket också stöds av Särlevandeutredningen.

9 Ett hållbart system för underhållsbidrag och underhållsstöd

Utgångspunkten bör vara att föräldrar som har ekonomisk möjlighet bidrar till barnets försörjning och betalar underhållsbidrag utan att staten och Försäkringskassan går in som mellanhand och betalar ut ett underhållsstöd. Samtidigt måste barnets bästa garanteras, så att barnet eller barnen i fråga inte drabbas på grund av att den bidrags-skyldiga föräldern ej bidrar till barnets försörjning. Underhållsstödet har de senaste åren stärkts och åldersdifferentierats. Dock är det fortfarande så att skillnaden mellan bidrag och stöd kan vara förhållandevis stor, vilket kan utgöra ett skäl för konflikt mellan föräldrarna. Likaså skiljer sig beräkningsgrunderna mellan bidraget och stödet åt. Det kan göra att en boförälder med höga inkomster kan få rätt till underhållsstöd när den bidragsskyldiga föräldern inte har någon eller en låg betalningsförmåga, trots att ett faktiskt behov av underhåll till barnet egentligen saknas. De båda parallella systemen bör därför utredas så att de bättre harmoniseras samt blir mer hållbara och mindre konflikt drivande.

Den 6-månadersregel som infördes 2016 där samtliga ärenden inom underhållsstöd ska prövas av Försäkringskassan efter sex månader har sin utgångspunkt i att fler föräldrar ska komma överens och hantera underhållet själva, vilket är positivt, och vi menar att det ytterligare ska tydliggöras att föräldrar själva har ansvaret för barnets försörjning.

6-månadersregeln har samtidigt kritiserats och har kommit att bli problematisk i de fall föräldrar ej kommer överens och i synnerhet i de ärenden där samarbetsvårigheter eller hot och våld finns med i bilden. Att föräldrar i konflikt tvingas hantera underhållet själva får även negativa konsekvenser ur ett jämställdhetsperspektiv, då majoriteten av boföräldrarna är kvinnor och bidragsföräldrarna är män. Med andra ord har regeringen försämrat kvinnors inverkan på sin egen ekonomi i och med införandet av reformen i dess nuvarande form. Vi menar därför att särskilda skäl-ärenden som en gång har prövats enligt 6-månadersregeln ska prövas mer sällan samt att ärenden som är ständigt återkommande men som inte anses ha särskilda skäl, exempelvis en ovilja att sköta underhållet till boföräldern, ska hanteras på ett likvärdigt sätt, dvs prövas mer sällan.

Vidare bör det utredas vilka konsekvenser som bör åläggas föräldrar som underlåter att betala underhållsbidrag eller underhållsstöd.

Tills dess att en utredning gjorts av de båda parallella systemen menar Sverigedemokraterna att regeringen istället för nuvarande höjning av stödet bör stärka underhållsstödet genom att det indexeras och kopplas till inflation och följer prisutvecklingen på årsbasis.

10 Adoptionsbidrag

Att adoptera är en fantastisk möjlighet att bli förälder, bilda familj och välkomna en ny medlem till familjen. Det är också en möjlighet och en ljusglimt för de barn som saknar familj att få en trygg och familjär uppväxt. Det är varje barns rätt. Samtidigt är det viktigt att varje adoption alltid utgår från barnets bästa och intressen i första rummet. Adoptioner är reglerade i lagar och konventioner och att Sverige har säkra internationella adoptioner är för oss prioriterat. Adoptionerna från Chile mellan 1970 och 1990 får inte upprepas där barn togs från sina föräldrar och adopterades mot deras vilja och kännedom. Staten måste så långt som möjligt garantera att varje adoption sker på ett lagligt och etiskt sätt.

Det adoptionsbidrag som kan sökas hos Försäkringskassan vid internationella adoptioner har varit oförändrat sedan 2001. Då bidraget infördes var det för att även hushåll med svag ekonomi skulle ha möjlighet att adoptera. Kostnaden för adoptioner har stigit markant de senaste åren och bidraget har inte följt med i samma utsträckning. Det försämrar förutsättningarna för främst resurssvaga hushåll att adoptera vilket blir tydligt i ISF-rapporten ”Att adoptera, en ekonomisk fråga” (2016:9), som visar på att det är de med hög inkomst som i huvudsak adopterar. Ett stärkt bidrag har en omfördelningseffekt som gör att även hushåll med medelinkomst eller låg inkomst får en större benägenhet att adoptera. Vi vill se ett stärkt adoptionsbidrag så att fler barn kan ges en trygg famn.

Under de senaste åren har dessutom antalet adoptioner sjunkit markant. Mellan åren 2008 och 2018 har antalet internationella adoptioner minskat med ca 70 procent, från 610 st. till 190 st. enligt statistik från MFOF.

Minskningen av antalet förmedlade barn påverkar den ekonomiska situationen för de auktoriserade organisationerna. Det skulle kunna innebära att behovet av att förmedla tar större utrymme än vad som skulle vara önskvärt. Det vill säga att barnets bästa blir sekundärt då beroendet av intäkter tar ett stort fokus för organisationens överlevnad samt för att kunna behålla den kompetens som förväntas. Vi vill därför uppdraga åt

regeringen att tillsätta en utredning som tittar på hur en mer kvalitetssäker finansiering av adoptionsverksamheterna kan se ut.

11 Stärka pensionen under föräldraledighet och deltidsarbete

Pensionsrätt för barnår infördes år 1999 i syfte att stärka pensionen under föräldraledighet samt under förälders lagliga rätt till deltidsarbete under de första åtta åren. Nuvarande reform gör att låginkomsttagare faktiskt tjänar in pension vid föräldraledighet medan medel- och höginkomsttagare blir kompenserade till viss del. En större ekonomisk förlust gör främst de som är anställda inom privat sektor utan tjänstepension.

I samband med familjebildande har föräldrar rätt att gå ner i arbetstid fram till dess att barnet fyller åtta år. Här hänger inte reformen med. Den grupp som förlorar mest på detta är deltidsarbetande föräldrar som endast har pensionsrätt under de fyra första åren. Vi menar att det är högst rimligt att de båda reformerna harmoniseras så att rätten till att ge barnår rätt fram till dess att barnet fyllt åtta år utreds. Det skulle kompensera pensionsbortfallet i högre utsträckning för de föräldrar som väljer att gå ner till deltid.

Vi ser också en viss problematik med att det inom nuvarande regelverk endast beviljas barnår rätt för föräldern som har lägst årsinkomst. Rimligen borde den förälder som är föräldraledig ges rätt till pensionsrätt oavsett de båda föräldrarnas årsinkomster inte minst för att uppmuntra till delaktigt föräldraskap och ansvarstagande.

Föräldraledighet och deltidsarbete anses generellt vara betydande skäl till att kvinnor har lägre inkomst jämfört med män under arbetslivet, vilket senare leder till ojämställda pensioner. Det är också ett återkommande argument i debatten om reserverade föräldramånader. Istället för att begränsa föräldrars valmöjlighet är det viktigt att föräldrar ges ökat utrymme att forma vardagen med så likställda ekonomiska förutsättningar som möjligt under föräldraledigheten samt vad gäller framtida pension.

Så utifrån ett jämställdhetsperspektiv finns det därför skäl att reformera barnår-rätten för att göra den till ett något mer effektivt verktyg för att höja kvinnors jämförelsevis låga pensioner samt att den förälder som är föräldraledig eller arbetar deltid kompenseras med pensionsrätt. Sverigedemokraterna vill uppdra till regeringen att utreda barnår-rättens längd samt andra åtgärder för att effektivt stärka pensionen för den förälder som är föräldraledig och/eller arbetar deltid under småbarnsåren oavsett vilken sektor man arbetar inom. Föräldraledighet och deltidsarbete som beror på vård av barn anses generellt vara betydande skäl till att kvinnor har lägre inkomst jämfört med män under arbetslivet, vilket senare leder till ojämställda pensioner. Utifrån ett jämställdhetsperspektiv finns därför skäl att utöka och stärka barnår-rätten för att skapa mer likställda förutsättningar till en jämställd pension oavsett vem som tar ett större ansvar för barn och hem under småbarnsåren. Barnen är vår framtid och en investering i deras trygghet är något som ska värderas högre snarare än bestraffas. Det kan lägga grunden för både jämställdhet och valfrihet och minska stressen för barnfamiljer som försöker få sitt livspussel att gå ihop. Det menar vi i sin tur kan förebygga det ökade antalet sjukskrivningar under småbarnsåren som framför allt drabbar kvinnor.

12 Barnpension och efterlevandestödet

Barnpension är ett ekonomiskt stöd som betalas ut automatiskt till barnet i de fall både barn och den förälder det gäller var bosatta i Sverige vid tidpunkten för dödsfallet.

I de fall där föräldern inte anses vara bosatt i Sverige krävs en ansökan för efterlevandestöd. Då praxis gällande intyg som stärker föräldrarnas bortgång ändrats och numera lämnas på "heder och samvete" menar vi att systemet är för osäkert.

För att undvika felaktiga utbetalningar och bedrägerier bör systemet återgå till tidigare upplägg där intyg innan utbetalning krävdes. Det är orimligt att välfärdspengar ges på så svaga grunder, inte minst med tanke på att stödet till barn vars avlidna förälder som inte har bott i Sverige har tredubblats de senaste femton åren, enligt statistik från Pensionsmyndigheten. Vi vill även uppdra till regeringen att utreda och ta fram ett förslag där efterlevandestödet endast kan kopplas till barn som är medborgare i Sverige eller annat EU/EES-land, samt att den förälder som stödet kopplas till ska inneha svenskt medborgarskap i Sverige eller annat EU/EES-land eller som minst ha varit folkbokförd i Sverige vid sin bortgång.

Efterlevandestöd betalas idag ut till barn och ungdomar som har sin försörjning tillgodosedd av kommuner, det vill säga barn och ungdomar som är placerade i familjehem, stödboende eller HVB. Det finns redan idag regelverk som säger att barn som har sin försörjning tillgodosedd av kommunen inte har rätt till underhållsstöd.

2018 fattade riksdagen beslut om ett tillkännagivande till regeringen och följande framförs i betänkandet: "När det gäller frågan om efterlevandestöd ska få beviljas för barn som bor i HVB-hem eller liknande kan utskottet konstatera att det av Försäkringskassans och Pensionsmyndighetens rapport 'Underhållsstöd och efterlevandestöd för nyanlända barn' framgår att myndigheterna föreslog en utredning med sikte på att efterlevandestöd inte ska betalas ut om barnet bor i familjehem, stödboende eller HVB-hem." I rapporten pekades bl.a. på att underhållsstöd inte betalas ut om barnet vårdas i sådant boende inom socialtjänsten (106 kap. 8 § SFB). Barnet får i stället sin försörjning tillgodosedd av kommunen. Motsvarande reglering finns inte för efterlevandestödet. Utskottet delar motionärernas uppfattning att frågan behöver utredas och att det därför finns skäl att tillsätta en utredning med uppdrag att ta ställning till om efterlevandestöd ska få lämnas till barn som bor i HVB-hem eller liknande.

Sverigedemokraterna vill därför uppdra till regeringen att återkomma skyndsamt med förslag i enlighet med tillkännagivandet.

13 Bidragsfusk och felaktiga utbetalningar

Välfärdssystemet ska finnas till för att stärka välfärden och stötta de personer som av olika anledningar berättigas ekonomiska stöd och ekonomiska förmåner. Respekten för välfärdssystemet måste vara hög, och från politiskt håll bör det vara allas angelägenhet att de ekonomiska stöden i allra största mån hamnar i rätt händer och att arbetet mot att minska bidragsfusket framgent är högt. Flera regeringar har sedan 2007 genomfört olika utredningar med avsikten att lösa problematiken med felaktiga utbetalningar från det statliga välfärdssystemet. Allt från slarv och otydliga processer hos enskilda myndigheter till organiserad brottslighet ligger bakom att det varje år försvinner stora belopp i form av felaktiga utbetalningar. Detta med hänseende till privata aktörer men även till följd av att kriminella skickligt har anpassat sig till myndigheternas regler och

lagändringar. Missbruk av identitet är en aspekt som särskilt lyfts fram som ett växande och allvarligt problem i SOU 2017:37 och Polismyndighetens Myndighetsgemensam lägesbild av den organiserade brottsligheten 2019. FUT-delegationen slutförde under 2019 sin kartläggning och uppskattade felaktiga utbetalningar till ca 18 miljarder. En del av problematiken finns gällande de förmåner som riktar sig till familjer. Det har funnits exempel på personer som flyttat tillbaka till länder utanför EU och lyft föräldrapenning. Antalet polisanmälningar vad gäller fusk vid vab har också ökat och 2019 gjordes ca 1 600 polisanmälningar för vab-fusk och Försäkringskassan fick begära tillbaka ca 80 miljoner i skadestånd. Vi anser det vara av stor vikt att regeringen ger tillräckligt med resurser och förutsättningar för Försäkringskassan att förebygga och åtgärda fusk inom de familjepolitiska bidragen utan att för den skull göra systemet alltför svårt för laglydiga barnfamiljer. För mer konkreta förslag inom området hänvisar vi till vår motion om krafttag mot bidragsfusk.

Linda Lindberg (SD)

Julia Kronlid (SD)

Jennie Åfeldt (SD)

Jonas Andersson i Skellefteå (SD)